

A 4 ÉGTÁJ

VIADALA

3-4. OSZTÁLY NYUGAT

2015.04.28 – 05.18.

Csapat neve: _____

Iskola neve: _____

Elérhető pontszám: 80 pont

Elért pontszám:

Beküldési határidő: 2015.04.18.

Eredmények közzététele: 2015.05.29.

Beküldési cím: Abacusan Stúdió, 1193 Budapest Klapka u. 47.

Kérjük, a feladatlapokat **ne** tértivevényesen adják postára.

A borítékra írják rá: „A 4 égtáj viadala”!

Amerika. A Föld egy korábban egységes kontinensnek tekintett része, amely két különálló kontinenst foglal magába: Észak-Amerikát és Dél-Amerikát. Gyertek velünk az „Újvilágba”, ismerjétek meg népeiket, kultúrájukat, állat-és növényvilágukat!

1. Az indiánok ősei 12-15 ezer évvel ezelőtt vándoroltak be az amerikai kontinensre, és lassan benépesítették az egész földrészt. Néhol hatalmas birodalmakat hoztak létre, mint például a maják, az aztékok vagy az inkák, másutt vadászatból vagy éppen földművelésből élő nomád törzsekké váltak.

Melyik szín melyik birodalmat jelöli? Írjátok a keretekbe! Mely mai országok területén éltek az aztékok, maják, inkák? Írjátok a vonalra!

	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>	:	
	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>	:	
	<input style="width: 100px; height: 20px;" type="text"/>	:	

____ / 9 pont

2. Az egyiptomiakhoz hasonlóan a maják is önálló írást hoztak létre, de elolvasásuk sokkal összetettebb. Rendkívül egyszerűen megfejthető azonban a maják számrendszere. A számokat függőlegesen, alulról felfelé írták úgy, hogy a legalacsonyabb értékű szám volt alul, a legmagasabb pedig legfelül. A számok leírásához pontot és vonalat használtak. A nullát egy kagylóval ábrázolták, egy pont az egyet jelentette, egy vonal az ötöt. A régi maják 20-as számrendszerben számoltak.

a, Végezzétek el az alábbi műveleteket, az eredményt arab számmal írjátok be! (Segít a táblázat.)

1. $\bullet \bullet + \text{---} = \text{_____}$

3. $\text{---} + \text{---} = \text{_____}$

5. $\text{---} - \bullet \bullet \bullet = \text{_____}$

7. $\begin{matrix} \bullet \\ \text{---} \\ \text{---} \end{matrix} - \bullet \bullet \bullet = \text{_____}$

2. $\begin{matrix} \bullet \\ \text{---} \end{matrix} + \bullet \bullet \bullet = \text{_____}$

4. $\bullet \bullet \bullet + \begin{matrix} \bullet \\ \text{---} \\ \text{---} \end{matrix} = \text{_____}$

6. $\begin{matrix} \bullet \bullet \\ \text{---} \end{matrix} - \text{---} = \text{_____}$

8. $\begin{matrix} \bullet \bullet \\ \text{---} \\ \text{---} \end{matrix} - \bullet \bullet \bullet = \text{_____}$

b, Most írájátok át maja számokra a feladatot, és az eredményt is úgy jegyezzétek le!

9. $3 + 6 =$ _____

10. $10 + 2 =$ _____

11. $20 - 5 =$ _____

12. $15 - 1 =$ _____

13. $1 \times 0 =$ _____

14. $4 + 2 =$ _____

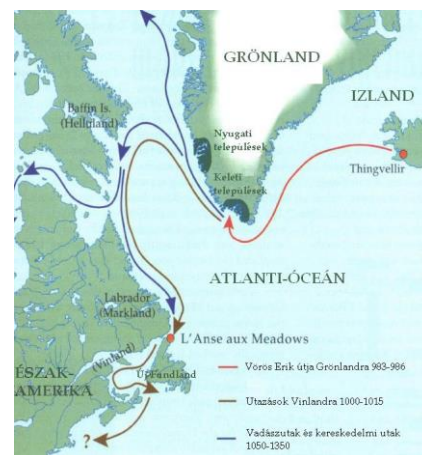
0	1	2	3	4
5	6	7	8	9
10	11	12	13	14
15	16	17	18	19
20	21	22	23	24

____ / 7 pont

3. Arra a kérdésre, hogy ki fedezte fel Amerikát, a legtöbben azonnal Kolumbusz Kristóf nevét mondanák. Ez igaz is, meg nem is, mert az ő nevével forrt össze az Újvilág felfedezése, de korábban élt vakmerő utazók sokkal előbb kikötöttek Amerika partjainál. Az alábbi szövegből ti is megtudhatjátok, hogy kik jártak korábban ezen a vidéken.

A X. században a viking hajósok hatalmas távolságokat tettek meg a zsákmányszerzés, illetve új termékeny területek meghódítása reményében. Amerika partjaira is ez az ösztönző erő vitte őket. Ehhez a felfedezéshez azonban jelentős mértékben hozzájárult a szerencse is.

987 körül egy bizonyos Bjarne izlandi hajós az egyik útján rendkívül sűrű ködbe került. Képtelen volt tájékozódni, mivel sem a napot, sem a csillagokat nem látta, így hosszú ideig ismeretlen irányba haladt. Mikor aztán végre felszállt a köd Bjarne pompás erdőkkel borított partvidéket pillantott meg hajója előtt. Ezen az ismeretlen vidéken azonban nem mert partra szállni, ezért északnak fordult és néhány nap alatt eljutott a vikingek lakta Grönlandra. Bjarne elbeszélése felkeltette Szerencsés Leifnek (Leif Erikson) az érdeklődését. Különösen a sűrű erdők ragadták meg képzeletét, mivel a hajóépítéshez fa kellett Grönlandon pedig erdő nem nőtt. 1000 körül kelt útra Leif dél felé. Hosszú, fárasztó utazás után egy kopár, sziklás partvidéket pillantottak meg, melyet Hellulandnak (Kőország) neveztek el. Valószínűleg Új-Fundland vagy Labrador keleti partjain járhattak. Ezután még délebbre hajóztak, és néhány nap múlva sűrű erdővel borított táj képe tárult a szemük elé, mely a Markland (Erdőország) nevet kapta. Még délebbre haladva egy erdős, ligetes részre bukkantak, ahol kikötöttek. Itt vészelték át a telet, és mivel szőlőt is bőségesen találtak a környéken, ezért ezt a földet Vinlandnak (Szőlőország) nevezték el. (Valószínűleg Észak-Amerika 40. szélességi foka körüli partvidéken lehetett.)

A sikeres felfedező út után a viking hajósok még évekig jártak Vinland földjére szőlőért és fáért, sőt kereskedtek is az ott élő őslakókkal. Azonban a békét hamarosan ellenségeskedés váltotta fel, és a vikingek végül is kénytelenek voltak meghátrálni az őslakosok hatalmas túlereje előtt.

Ezt a felfedezést mind Izlandon, mind Dániában és Norvégiában számon tartották a későbbi korokban is, ám ezek a hírek Európa más részeire nem jutottak el. Így történhetett, hogy ezután még közel ötszáz évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy Kolumbusz személyében újra európai ember lépjen Amerika földjére, és újra felfedezze azt, immár véglegesen.

a, Igazak, vagy hamisak az alábbi állítások? Írjátok a vonalra!

- A viking hajósok zsákmányszerzés és új területek meghódítása miatt indultak útnak. _____
- 987 körül egy norvég hajós vágott neki az útnak. _____
- Abban az időben vikingek laktak Grönlandon. _____
- Leif Eriksont Szerencsés Leifnek is nevezték. _____
- 1000 körül Leif nyugatnak vette az irányt, és így jutott el Labradorba. _____

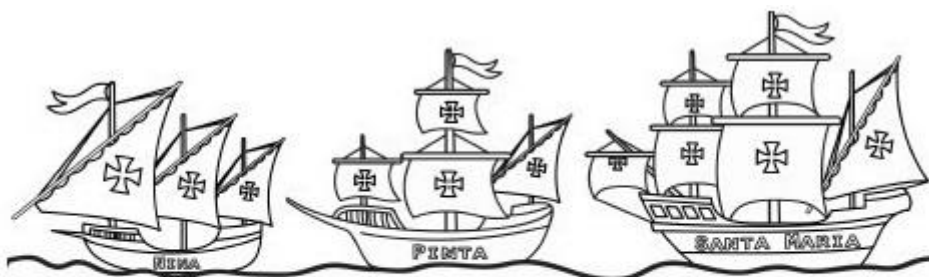
____ / 5 pont

b, Milyen helyekre jutott el Leif Erikson? Kössétek össze a táj jellemzőit az elnevezésükkel, és a jelentésükkel!

sziklás partvidék	Markland	Kőország
sűrű erdős táj	Helluland	Szőlőország
ligetes rész szőlővel	Vinland	Erdőország

____ / 3 pont

4. Kolumbusz Kristóf 1492. augusztus 3-án három, fából ácsolt vitorlásból álló flottával indult útnak Palos kikötőjéből. Kolumbusz a Santa Mariát kormányozta, mögötte haladt a Pinta és a Niña. Pótoljátok a táblázat hiányzó adatait a megadott szókártyák segítségével!

Hajó neve	Niña	Pinta	Santa Maña
tipusa		karavella	
kapitány	Vicente Anes Pinzón		
hossza			18 méter
súlya		60-70 tonna	100 tonna
legénysége	24 fő		
építés ideje	1425		1480

50-60 tonna   karakk   40 fő   1441

15 méter   karavella   Martin Alonso Pinzón

Kolumbusz Kristóf   26 fő   17 méter

____ / 5 pont

5. Amerika felfedezésének 500. évfordulójára készült el az a kalandfilm, melynek címe: 1492 – A Paradicsom meghódítása. Zenéjét Vangelis komponálta, melyre magyar szöveg is készült. Ha pótoljátok a magánhangzókat, megismerhetitek a dal első két versszakát.

Sz__z t__ng__r__r f__rd__l __ll__n__nk,
 sz__z sz__lv__h__r k__zd v__l__nk.
 N__ncs __l__l__m,
 n__ __ f__l__l__m,
 __s __gyr__ f__gy __mb__r__nk.

T__z-, __s sz__lv__h__r p__szt__t m__nd__n__tt,
 s __j__ r__m__ny __ly k__v__s.
 B__r h__rc__l__nk,
 m__g__s l__z__d__nk,
 s __z __l__t__nk sz__nv__d__s.

____ / 4 pont

6. Amerikában még ma is számos indián népcsoport él. Az alábbi táblázatban 12 népcsoport nevét találjátok. Segítségül megadtuk a neveket. A szavak vízszintesen, függőlegesen és átlósan is lehetnek. Ha sikerült megtalálnotok, keretezzétek be a szavakat!

irokéz szemínol navahó meszkalero tonkava pauni apaos
 csaktó cseroki krik sziú csikaszó

____ / 6 pont

7. Bizonyára tudjátok, hogy az indiánok híres nyomolvasók voltak. Ti felismeritek az alábbi lábnyomok alapján, melyik állatról van szó? Kössétek össze az állatokat a lábnyomokkal!

egér		
szürke farkas		
jávorszarvas		
fekete medve		
amerikai hód		
hiúz		
mosómedve		
nyúl		

____ / 8 pont

8. Mennyire ismeritek az indiánokat? Válaszoljatok az alábbi kérdésekre! A helyes választ aláhúzással jelöljétek!

Mi a neve az indián sábornak?

jurta, tipi, iglu

Miből készítették a sátrat?

bivalybőr, fakéreg, nád

Mi a neve az indiánok cipőjének?

szandál, saru, mokaszin

Mi volt az ősi fegyverük?

tomahawk, dárda, puska

Mit hordtak a fejükön?

fejdísz, kalap, turbán

Mivel díszítették?

szalagokkal, madártollal, gyönggyel

Hogyan üzentek egymásnak az indiánok?

sms-sel, füstjelekkel, galambbal

Mire vadásztak?

bölény, vaddisznó, róka

Melyik kontinensen éltek?

Amerika, Ázsia, Európa

Mi volt a csónakjuk neve?

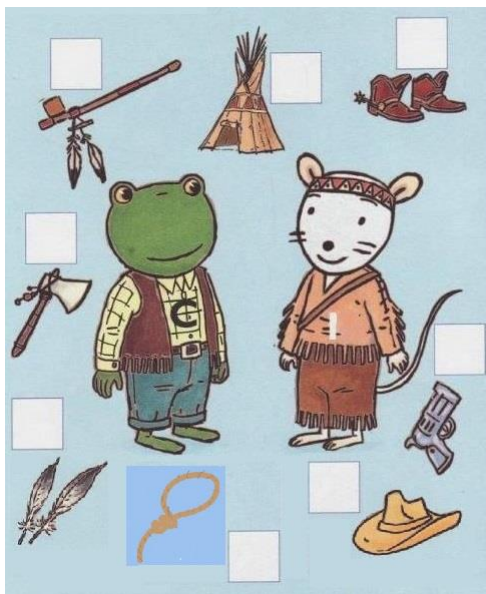
kajak, karakk, kenu

____ / 10 pont

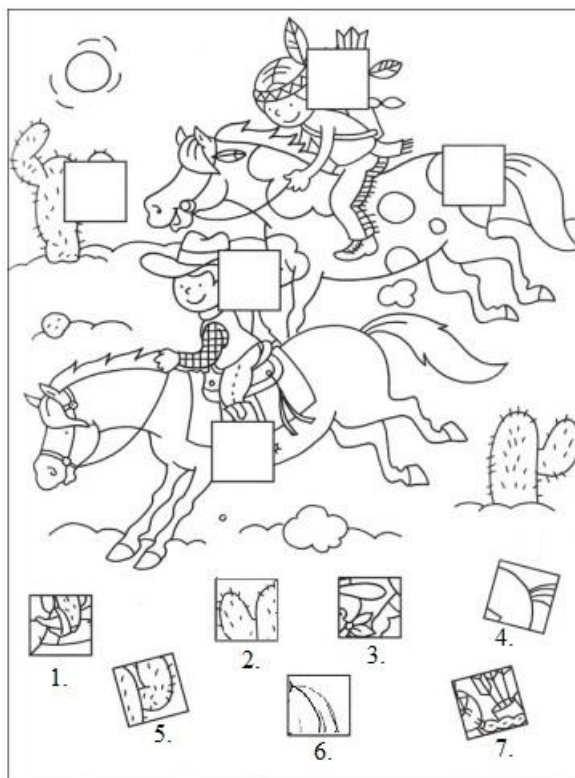
9. Az 1862-65-ös polgárháború után az északi államok húshiánytól szenvedtek. A cowboy-ok a déli vidékekről hajtották, terelték a marhákat, miközben a szállítmány sorsát banditák és ellenséges indiánok veszélyeztették.

Kihez mi tartozik? Ha kitaláltatok, írjátok I (indián) vagy C (cowboy) betűt a képek melletti négyzetekbe!

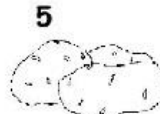

____ / 4 pont

10. Az alábbi képből kivágtunk 5 darabot. Tévedésből azonban más darabok is közé keveredtek. Keressétek meg, melyik az az 5 darab, amelyik illik a képbe! Írjátok a számukat a megfelelő üres négyzetekbe!

____ / 5 pont

11. Kicsoda, micsoda? A leírások alapján milyen Amerikához kapcsolódó dologra ismertek rá? Írjátok a képek számát a meghatározás utáni négyzetekbe!

Rushmore-hegy 4 elnök arcmásával.	☐	1 	2 	3
Az újvilág felfedezője.	☐	4 	5 	6
Az USA elnökének lakóháza.	☐	7 	8 	9
Amerikai őslakos.	☐	11 	12 	10
Az USA címerállata.	☐			13
Rio de Janeiró szobra.	☐			14
Az indián törzsek létének alapja volt.	☐			
Nemzeti sport az USA több államában.	☐			
51 m magasból zúdul le.	☐			
Az indiánok kenyérként fogyasztották.	☐			
Nevét utánzó mozgásáról kapta.	☐			
93 m magas szobor.	☐			
Limmé szerint az "istenek tápláléka".	☐			
Hagyományos mexikói viselet.	☐			

___ / 7 pont

12. A feladatok révén sikerült betekintést nyernetek az „Újvilágba”. Végezetül az lesz a feladatotok, hogy készítsetek egy totemoszlopot vagy egy álomfogót! (Vagy készítsetek egy indián tipit!)

Bármilyen anyagot felhasználhattok a készítés során. Fényképezzétek le, és e-mailben küldjétek el a info@abacus.hu címre (Küldhettek több képet is, sőt, azt kérjük, dokumentáljátok a készítést, és arról is küldjétek képet! Az elkészült munkát is őrizzétek meg, mert a döntőbe bejutó csapatoknak be kell majd mutatniuk!)

___ / 7 pont